

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Een terechtwijzing na Pasen....

Wat zoekt gij de Levende bij de doden?

Lukas 24:5b

Gelukkig..... zij vinden een leeg graf! Zeer vroeg in de morgen hadden enkele vrouwen hun woning in Jeruzalem verlaten om naar het graf in de hof van Jozef van Arimathea te gaan. Daar wilden ze hun liefde tot uiting brengen aan hun gekruisigde, gestorven en begraven Zaligmaker. Op de Goede Vrijdag kon het er niet meer van komen om Zijn dode lichaam goed te verzorgen. Wat hadden ze Hem lief, Die hen geroepen en getrokken had uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Wat een diepe smart om Hem nu te moeten missen. Het gemis moest worden ingeleefd in die dagen. Zij hadden zo'n zoete, zalige verborgen omgang met Hem mogen hebben, maar nu zijn ze Hem kwijt. Toch is de liefde tot Hem zo sterk dat niets hen kan weerhouden om bij de eerste zonnestralen van die morgen naar het graf te gaan. Ook al waren er bezwaren en problemen over de steen die het graf afgesloten hield. Hun liefdewerk mocht toch geen uitstel krijgen. Gelukkig... vinden ze een leeg graf! Gelukkig? Ja, want anders was het geen Pasen geweest en geworden. Als hun Meester nog in het graf gelegen had, dan hadden zij een dode Heiland. Dan was de dood niet overwonnen geweest, dan was de profetie van de opstanding ten derde dage niet vervuld, dan was Hij geen Waarmaker van Zijn Woord. Dan was alles tevergeefs geweest. Maar... het graf is leeg, Hij is opgestaan. Pasen is het heerlijke feit van Zijn overwinning over dood en graf. Maar in plaats dat ze hierover verblijd waren, zijn ze in grote verwarring.

De opgestane Paasvorst zorgt echter voor onderwijs door de dienst van twee engelen. "Wat zoekt gij de

Levende bij de doden?" Ze worden niet bestraft vanwege hun zoeken. O nee, was er maar meer dat zoeken van Hem, de Levende! Wat een troost dan ook dat tot hen gezegd kan worden: "Ik weet dat gij zoekt Jezus." Hoor, zoekers van Hem: het is bij de Heere bekend! Geeft dat geen moed? Het is in de hemel bekend dat het u gaat om Hem. Dat u Hem mist en niet missen kan en daarom Hem zoekt met ingespannen krachten. Hoe komt het toch dat dat bij de Heere bekend is? Komt het niet hierdoor: Hij leerde u uw gemis kennen, Hij deed u zoeken... Hij bond het zo op uw hart, dat u er niet meer los van kon komen en dat u het niet meer van u af kon zetten, dat u zonder Hem zo diep ongelukkig bent door uw eigen schuld. Ja, dat deed u zoeken. Is het waar of niet? Waarom worden ze dan wel bestraft? Want dat het een terechtwijzing is, is duidelijk.

Ze worden bestraft over de plaats van het zoeken. "Wat zoekt gij de Levende bij de doden?" Zij zoeken een dode Jezus. Want ze gingen naar het graf om Hem te balsemen met hun specerijen. Ze hadden het kunnen weten dat ze daar hun geliefde Meester niet konden vinden. Hij had ze Zelf onderwezen. Had Hij niet gezegd dat Zijn heengaan naar Jeruzalem zou betekenen dat Hij daar veel zou lijden en dat Hij overgeleverd zou worden, dat Hij daar de dood zou vinden, maar ook dat Hij ten derde dage opgewekt zou worden? Wat "hardnekkig" om dan toch naar het graf te gaan om dan toch te doen alsof er niets anders was dan een dode Jezus in een kil en donker graf. Wat een wonder dat de Heere toch zulke dwaze en hardnekkige en hardleerse zondaren verdraagt. Hij had ze daar kunnen laten weggagen en wegvagen. Maar... Hij weet wat maaksel wij zijn. Hij weet ook dat het een "hardnekkigheid" is, die vanuit de

liefde voortkomt. Hij is de dierbare Leidsman der blinden. Maar in dat leiden laat Hij hen wel vastlopen. De leidingen des Heeren zijn er op gericht dat de mens ontledigd wordt, dat hij sterft aan de verwachting van zichzelf en van alles dat buiten God en Christus is. Ze worden bestraft omdat ze Hem zoeken, waar ze Hem niet vinden zullen. Terwijl het een zoeken is tegen beter weten in.

Deze terechtwijzing is ook voor vandaag nog van belang. Want ook vandaag gaat het om een zoeken daar, waar het tot een vinden zal komen. Denk er daarom om dat u Hem nooit zult vinden als u uzelf wilt handhaven. Als daar is een zoeken van uzelf, als daar is een zoeken van eigen eer. En...dat is nu juist de kwaal van de zondaar, die bij God vandaan liep. Dat is nu juist de kwaal van ons verdorven hart. Dat is een zoeken van de Levende bij de doden. Dan willen we het leven niet verliezen uit eigen hand. Dan willen we niet erkennen dat we schuldig en doemwaardig zijn. Hoevelen denken ook niet dat de wet het leven is. Zij zoeken door de werken der wet het leven te vinden. Hoe belangrijk en nodig het ook is om Gods wet te betrachten en volstandig in Zijn wegen te gaan, langs die weg zult u echter niet het Leven vinden. Want die wet predikt uw doodvonnis en die wet zegt: "vervloekt". Amos zegt: "Zoekt de Heere en leeft, maar zoekt Bethel niet". Bethel staat dan voor een eigenwillige godsdienst. Een dienen van de Heere volgens eigen gedachten en opvattingen. Anderen moeten terecht gewezen worden omdat ze met hun kerkgang, met hun tranen, met hun bekering de Heere denken te behagen. Maar de Heere zoeken kan alleen als we van dood levend worden. Nu zegt de psalmdichter echter: "U, die God zoekt in al uw zielsverdriet, houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven." Al

moet u dan beschuldigd worden van het zoeken van de Levende bij de doden., al moet u beschaamd erkennen dat u dat steeds weer deed, er ligt toch de belofte van het vinden in de woorden van de psalmdichter. Wat de Heere begint zal Hij volenden. Hij zegt immers ook: "Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten, tot het volk dat naar Mijn Naam niet genoemd was heb Ik gezegd: "Ziet, hier ben Ik, ziet hier ben Ik." Zo werd het ook Pasen voor deze vrouwen. Zo maakte Hij het Pasen voor hen. Dat wil Hij nog want Hij zegt dat doden zullen horen de stem van de levende God en die ze gehoord hebben zullen leven. Wie Hem vindt, vindt immers het Leven.

Ds. A.v.d. Weerd.

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een paasmeditatie opgenomen van ds. A. v.d. Weerd over Lucas 24:5b. Ds. Tanis schrijft een eerste artikel over prof. L.H. van der Meiden. Ds. P. den Butter schrijft verder over de Filippienzenbrief. Ds. P. van Zonneveld schrijft een brief aan ouders. Ds. Hoefnagel beantwoordt in zijn vragenrubriek twee vragen. Van ds. J.M.J. Kieviet is een boekbespreking opgenomen getiteld "Waartoe het Oude Testament?" geschreven door Dr. H.F. Kohlbrugge. Zelf schrijven we een vijfde artikel over Pieter Morilyon.

Ontmoetingsdag "Bewaar het Pand"

D.V. zaterdag 17 april zal onze volgende ontmoetingsdag gehouden worden in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. Sprekers: Ds. P. den Butter, ds. G. Bouw, ds. K. Visser en ds. C.P. de Boer. Er zal voor kinderopas gezorgd worden. Aanvang 's morgens half elf en 's middags twee uur. We willen u en jullie van harte opwekken deze dag te bezoeken.

Chr. Geref. bezinningskring binnen de classis Leeuwarden

D.V. zaterdag 24 april 2004 zal er een themamiddag worden gehouden in de Chr. Geref. "Sions"kerk, Hoofdweg 127 te Damwoude. Aanvang 14.00 uur. De inleiders zijn: Ds. H. Korving te Leerdam en ds. B.L.C. Aarnoudse te Meerkkerk. Het thema is: "Het wezen van de kerk" De volgende gezichtspunten zullen behandeld worden: De kerk als het volk van God, het lichaam van Christus en de woon-

plaats van de Heilige Geest. Ook zal er ingegaan worden op de eigenschappen en de kenmerken van de kerk, en de werkelijkheid van het kerk-zijn nu en de praktische consequenties daarvan.

Omgaan met depressie

Deputaten "Pastoraat in de gezondheidszorg van de Chr. Geref. Kerken in Nederland beleggen een bezinningsmiddag D.V. zaterdag 24 april a.s. op Urk in de Chr. Ger. Maranathakerk., Pyramideweg 66.

Thema: "Omgaan met depressie."

Opening en sluiting door een plaatselijke Chr. Geref. predikant.

Spreker: dr. J.P. Roubos, psychiater "Eleos" te Zeist

Alg. leiding: dhr. G. van Brenk, voorzitter Deputaten.

Voor meer informatie: Liesbeth Bikker, tel. 033-4723188 (na 17.00 uur) of Annie Reitsma, tel. 030-6920073 (na 17.00 uur)

Er is speciaal voor deze themaronde een pastorale handreiking samengesteld, die op deze middag zal worden uitgereikt.

Kom Over En Help voert actie voor Oost- Europese predikanten

Onder het motto *Help zaaien!* Voert Kom Over en Help opnieuw actie voor financiële ondersteuning en geestelijke toerusting van voorgangers en evangelisten. Daarnaast wil de stichting voorzien in theologische lectuur, waaraan in Oost- Europa nog steeds een groot gebrek is.

Versijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 6 mei verschijnen, dus niet over twee, maar over drie weken. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

PAULUS EN DE FILIPPENZEN - 41

Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren. Doch daar we toe gekomen zijn, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen (Fil. 3:15,16).

In het eerste gedeelte van hoofdstuk 3 heeft de apostel Paulus op een zeer

persoonlijke manier aan de Filippienzen geschreven. Hij heeft zelfs een stukje uit zijn eigen leven verteld. Is hij echter aan het eind gekomen van wat hij in dit verband wilde zeggen, dan verandert zijn toon weer. Dan trekt hij een paar conclusies uit wat hij heeft geschreven en eindigt hij met een aansporing.

Kinderen - volwassenen

Aan wie richt hij die aansporing? Hij richt zich tot hen, 'die volmaakt zijn'. Iemand, die het voorafgaande nog goed in gedachten heeft zegt nu: Dat begrijp ik niet. Zopas hoorden we de apostel zeggen dat hij zelf het volmaakte nog altijd niet bereikt had, maar dat hij er nog steeds naar moest jagen. Zou hij er dan nu van uitgaan dat er toch mensen zijn, die wel volmaakt zijn? Zijn die er dan in Filippi? Komt Paulus met zo te schrijven niet in strijd met zichzelf? Hoe zit dit?

Wat we hierbij allereerst moeten bedenken is dat het woord 'volmaakt' in de Schrift meestal de betekenis heeft van 'volwassen'. Het staat duidelijk in tegenstelling met 'onvolwassen'. Zo komen we het tegen in bijvoorbeeld 1 Kor. 14:20: *wordt in het verstand volwassen*. Hetzelfde woord in het grieks is hier dus met 'volwassen' vertaald. Als in Ef. 4:13 gezegd wordt dat het er in het leven van de gelovigen naar toe moet dat ze 'een volkomen man' worden, is daar weer hetzelfde woord in het grieks. En in Hebr. 5:14 komen we dat woord weer tegen; daar is het trouwens weer vertaald met 'volmaakt': *Maar der volmaakten is de vaste spijs*.

Het woord heeft dus een genuanceerde betekenis. Het is in ieder geval niet altijd 'volmaakt' in de zin dat iemand boven de zonde is uitgegroeid een een hoge staat van heiligheid heeft bereikt. Meestal ziet het op een geestelijke rijpheid, volwassenheid. We zouden de woorden in onze tekst dan ook kunnen vertalen met: *Zovelen als we dan geen kinderen meer zijn*.

In het licht van de andere plaatsen waar ik zojuist naar verwees begrijpen we nu wat Paulus bedoelt. Hij weet dat er gradaties in de geestelijke kennis zijn. Dat vinden we op meer plaatsen in de Schrift. Johannes spreekt er bijvoorbeeld ook van als hij het heeft over 'kinderen', 'jongelingen', 'vaders'. Inderdaad, er zijn kinderen en die lopen gevaar om met allerlei wind van leer te worden meegevoerd. Maar er zijn er ook die meer gevorderd zijn en meer verstaan hebben van de rijkdommen van Gods genade. Zij zijn de volwassenen, die weten wat ze hebben en wat ze willen vasthouden.

Laat het wel tot ons doordringen wat de Schrift ons hierin wil zeggen. Kinderen in het geloof moeten melk

drinken. Zij verdragen geen ander voedsel. Maar die kinderen kunnen ook nog heel slecht onderscheiden. Als hun van welke kant dan ook iets wordt aangeboden hebben zij nog geen mogelijkheid om vast te stellen of dat voedsel wel geschikt voor hen is. Ze zouden zich gemakkelijk kunnen laten vergiften. Maar helaas, zoals het vaak gaat met kinderen, ze zijn vaak te eigenwijs om dat te willen erkennen. Ze denken het vaak juist zo goed te weten.

Paulus mag zichzelf echter bij degenen rekenen die de kinderschoenen al wel ontgroeid zijn en een bepaalde mate van geestelijke rijpheid hebben bereikt. Dat is niet in strijd met wat hij in het voorafgaande heeft gezegd, toen hij zei, dat hij niet volmaakt was. Toen had hij het over een andere volmaaktheid dan nu. We zouden dan ook kunnen zeggen: Hij is niet volmaakt en toch (in een andere zin) wel volmaakt.

Zoals hij is, zijn er meer, zo weet hij. Ook in Filippi. Neen, dat geldt niet van allemaal. Ook in Filippi zijn - in de geestelijke zin van het woord - naast volwassenen ook kinderen. Maar tot hen die geen kinderen meer zijn, klinkt nu de vermaning: Laat ons dit gevoelen.

Geduld met elkaar

Wat moeten ze dan gevoelen? Dat ene ding, waar het in vs. 14 over ging. *Maar één ding doe ik, vergetende hetgeen achter is en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus*. Dat moet in het oog gehouden worden. Daardoor dient de geest te worden beheerst en het leven te worden bepaald. Zo leeft Paulus en het leven, zoals hij dat leeft, dient in Filippi navolging te verkrijgen.

Zal iedereen in Filippi het nu onmiddellijk met Paulus eens zijn? De apostel heeft al wel zoveel ervaring opgedaan in zijn werk in de dienst des Heeren dat hij weet dat mensen hun eigen mening heus niet direct zullen prijs geven, ook niet als een apostel hen de dingen duidelijk voorstelt. Hij realiseert zich dat dit ook zo zal kunnen zijn als zijn brief straks in Filippi bekend zal worden. Mogelijk zijn er dan mensen, die hun hoofd schudden en in hun gedachten Paulus tegenwerpen: Ik ben het er niet mee eens. Dat hij daar rekening mee houdt blijkt

uit wat hij verder zegt: *En indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren*. Inderdaad, Gods kinderen denken over alle dingen niet precies eender. Daarom blijft het nodig dat er gedurig onderwijs gegeven wordt. De blik moet worden gescherpt en het geweten verder gevormd. Maar als de Heere het goede werk in iemand echt begonnen is, dan vertrouwt Paulus erop, dat Hij dat werk ook zal voortzetten en dat de Heere dus steeds weer nieuw onderwijs zal geven. Hij laat immers niet varen de werken van Zijn handen.

Wat zegt ons dit? Dat we zullen moeten leren in ondergeschikte zaken geduld met elkaar te hebben. Er zijn nu eenmaal verschillen in inzicht en kennis. Dat leidt er helaas vaak snel toe dat mensen elkaar gaan veroordelen. Maar zo moet het niet. Zeker, er zijn zaken, die onder ons volkomen zekerheid moeten hebben. Dingen die de Heere afdoende heeft geopenbaard en waar geen verschil van mening over mag bestaan.

Maar daarnaast zijn er ook andere zaken; zaken van minder gewicht. Daarover is verschil van inzicht mogelijk. Maar heb dan geduld met elkaar. Laat ieder staan naar nader onderwijs. Naar meer licht uit de Schrift. God openbaart namelijk alles wat de Zijnen moeten weten niet in één keer. Hoe zou dat alles verwerkt kunnen worden? Daarom neemt de Heere er de tijd voor.

Dat moet ons echter bescheidenheid leren. Onze mening kan voor onszelf wel beslissend zijn, maar is die werkelijk het eind van alle tegenspraak, zodat die mening ook altijd voor een ander geldt?

Is nu het hek van de dam? Nee, zeker niet. Ik zei al, dat er dingen zijn waarover geen verschil van visie mag bestaan. Bijvoorbeeld al die dingen die de kerk onder de leiding des Heeren heeft mogen weergeven en vastleggen in de belijdenisgeschriften. Van die dingen geldt wel degelijk: Houdt wat gij hebt! In die waarheid hebben we te staan. En dan geldt zelfs ook nog van deze dingen, dat de Heere onze ogen voor de rijkdommen die er in vervat liggen, stap voor stap moet openen. Laten we daarom geduld met elkaar hebben en bidden - ook voor elkaar - om meer licht en dieper inzicht.

In het spoor blijven

Paulus breekt dit punt echter af en laat nog een laatste vermaan volgen. Een vermaan dat dit keer de ondertoon van een waarschuwing krijgt. *Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.*

Paulus geeft nog een keer de hoofdzaak weer. Die hoofdzaak is: voortgaan in de richting waarin we tot nog toe gegaan zijn. Hij wil zeggen: Blijf in het spoor. Wijk niet af naar links of naar rechts. Vlieg niet af op iedere nieuwigheid. U bent gekomen waar u nu bent door de almachtige genadekracht des Heeren. En de Heere heeft in uw leven gedaan wat Hij gedaan heeft met een doel voor ogen. Hij wil de Zijnen het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig maken. Welnu, blijf dat doel dan in het oog houden. Blijf dat nastreven. Laat u door niets daar van af houden.

Ziet u wel dat het hek niet van de dam is? Waar de Heere een hek heeft geplaatst daar laat de apostel het staan. Hoe zou hij iets anders durven doen? Naar de regel die God gegeven heeft moet er gewandeld worden. Niet anders. Datgene wat de Heere geopenbaard heeft, dat dient gevoeld, vastgehouden, betracht te worden.

Dat houdt in, dat Gods kinderen zichzelf steeds weer kritisch hebben te bezien. Ga ik in het goede, door de Heere gewezen spoor? Volg ik de aanwijzingen, die de Heere in Zijn Woord heeft gegeven? Heb ik maar die ene begeerte, namelijk dat mijn treden gericht zijn naar Gods Woord? En ben ik gewillig om terug te keren als de Heere mij eraan ontdekt, dat ik hier of daar ben afgeweken in leer of leven? Met andere woorden: Keer op keer zal de keus dienen te worden vernieuwd: Ik zet mijn treden in Uw spoor, opdat mijn voet niet uit zou glijden.

MIJ ZAL NIETS ONTBREKEN (5)

Uit het leven van Pieter Morilyon

Op zoek naar een echtgenote

Na de dood van zijn moeder en het in het huwelijk treden van een nicht die bij hem had gewoond, zag Morilyon zich genoodzaakt over een echtgenote na te denken. Hij was er voor zich-

Vergis ik me als ik zeg dat dit vermaan van de apostel juist in onze tijd een grote actualiteit heeft gekregen? Links en rechts zien we mensen onder de bekoring komen van het evangelische gedachtegoed. In de kringen van de evangelischen is alles veel opgewekter dan in de kerk. Daar gaat alles ook veel vlugger. Daar komt een mens veel gemakkelijker tot geloof en daar is de sfeer veel blijer.

Velen vallen hiervoor en geven toe aan de verleiding om te gaan geloven op de manier, die in die kringen wordt voorgesteld. En men meent ook nog, dat het 'helpt'. Dingen die eerst een struikelblok waren, vallen weg. Geloven is nu ineens mogelijk geworden. En - een extra voordeel - het wordt nog onmiddellijk door anderen overgenomen ook. Zo komt men in een sfeer waarin men elkaar opbouwt. Maar wie heeft het ons nu geopenbaard? Was het God? Daar wees Paulus namelijk op: *Dat zal u Gód openbaren.*

Paulus is kennelijk nog niet zo onder de indruk van wat er hier en daar allemaal gebodschapt wordt. Niet van de boodschap van de Judaïsten. Evenmin van de boodschap die door weer anderen wordt verkondigd en die afwijkt van de gezonde woorden van de Heere Jezus. Paulus weet veel te goed wat de woorden zijn die hem zijn toevertrouwd. Daar staat hij voor. En hij heeft de hartelijke begeerte dat ze er in Filippi ook voor zullen staan. Wat zou het hem aan het hart gaan als hij zou moeten constateren dat de Filippenzen het spoor bijster zouden raken en op een dwaalweg zouden eindigen.

Zoals er ook vandaag nog dienaars van het Evangelie zijn, die sommigen van hun mensen onder bekoring zien komen van wat wel het Evangelie lijkt, maar in feite niet anders is dan een Evangelie 'naar de mens'.

ds. P. den Butter

de Heere voor in het gebed. Uiteindelijk werd zijn hart bepaald bij Maria Elizabeth van der Cruisje. Aanvankelijk werd hij afgewezen. Opnieuw legde hij deze zaak voor aan de Heere. De Heere bepaalde hem bij het feit dat voor Hem niets onmogelijk is. Morilyon mocht de zaak in de handen van God overgeven. Zes maanden later waagde Morilyon opnieuw een poging. Weer met negatief resultaat. Morilyon werd hierna ernstig ziek, maar mocht herstellen. Enige weken later werd hij bepaald bij deze woorden: Des konings hart is in de hand des HEEREN als waterbeken. Hij neigt het tot al wat Hij wil (Spr. 21:1). Ook sprak Psalm 33:9: Want Hij spreekt, en het is er; en Hij gebiedt, en het staat er. Het werd Morilyon vergund zijn verlangen uit te spreken tegenover de beoogde vrouw en haar moeder. Hierop kwam het tot het huwelijk tussen hem en de beoogde vrouw.

Verkiezing tot ouderling

Twee malen is Morilyon ouderling geweest in Middelburg. Van 1749-1750 en van 1753-1754. Toen Morilyon voor de eerste maal werd verkozen mocht hij dit aannemen. Hij verbond zich plechtig voor de waarheid en godsvrucht uit te komen en hier pal voor te staan. Morilyon had er in het geheel niet aan gedacht dat hij gekandideerd zou worden. Hij zag er erg tegenop dat er zoveel zielen aan hem als regeerouderling werden toebetrouwd. Hij zou daarover rekening hebben af te leggen tegenover de Koning der Kerk. Bij een ouderling dienen de volgende zaken aanwezig te zijn: wijsheid, godzaligheid, verstand, wakkerheid, standvastigheid, vreedzaamheid, verloocheming, kundigheid om onsterfelijke zielen elk naar zijn staat en gestalte te behandelen, enzovoort (blz.150). Dit deed de vraag rijzen: Wie is tot deze dingen bekwaam? Hij was zich bewust van zijn onkunde, geringe gaven en diep onvermogen tot zo'n gewichtige arbeid. Maar ziende op het grote stemmenaantal en wetend dat Christus algenoegzaam en machtig is om al het gebrek op overvloedige wijze te vervullen, heeft hij niet kunnen afzien om de stem des Heeren te gehoorzamen. Morilyon achtte het de grootste eer als hij nog enigszins aan Sion nuttig mocht wezen. Hij hoopte ook steun te ondervinden van de overige 23 ouderlingen.

Redenen om het ambt aan te nemen

Morilyon somt heel wat redenen op. Hij had zelf niet geprobeerd gekandideerd te worden en was ook door niemand aangezocht gekandideerd te worden. Hij hoopte zelf niet op de voordracht te komen. Morilyon werd gekozen met een grote meerderheid van stemmen. Hij had zich verbonden aan de Heere en Zijn dienst. Met meerdere broeders deelde hij hetzelfde standpunt. Het was zijn verlangen dat de Voetianen niet langer uitgesloten zouden zijn van de kerkregering. Aan het einde van de 17e eeuw waren de Voetianen in de meerderheid in de kerkenraad. Maar in de loop van de 18e eeuw liep hun invloed terug, vooral door de invloed van de politiek op de samenstelling van de kerkenraad. Daardoor hadden de vier voetiaanse predikanten geen invloed op de samenstelling van de kerkenraad. In 1748 kwam een einde aan deze ongewenste situatie. Vanaf 1748 kwamen er ook Voetiaanse kandidaten op de lijsten van te verkiezen ambtsdragers. Indien Morilyon zou weigeren zijn verkiezing aan te nemen zou een Lampiaans ouderling zijn plaats in moeten nemen. We lezen op blz. 153 "Ik heb met de benoeming de volgende werkzaamheden gehad. Voor de benoeming van de grote nominatie heb ik God gebeden of er iets goeds voor Sion gewerkt mocht worden. Na de nominatie of God de harten zo wilde leiden dat de gemeente de beste uit de voorgestelde ouderlingen mocht kiezen en dat hij de harten van mij wilde afwenden als mijn werk in het ambt tot geen nut voor Sion zou zijn. Ik heb mij zeer stil gehouden en met niemand over de verkiezing van ouderlingen willen spreken. Alle gesprekken hierover heb ik afgesneden. Voor de verkiezing was ik erg bewogen over de vraag of ik gekozen zou worden. Deze beroering vloeide voort uit het gewicht van dit ambt en uit het gevoel van mijn onbekwaamheid hiertoe. Nadat ik gekozen was, bad ik de Heere dat hij mijn hart zo wilde neigen als tot de eer van Zijn naam en tot nut van Sion mocht strekken. Ik heb mij in mijn hof alleen opgesloten om met God raad te plegen, of ik de verkiezing zou aannemen. Ik heb mijn onwaardigheid beleden, Ik heb om verzoening gesmeekt van al mijn zonden. Ik heb de Heere Jezus erkend als de Koning van Zijn kerk. God heeft mij op het hart gedrukt het gewicht van het ambt. God heeft mij doen

zien de gepaste hoedanigheden van een godvruchtig ouderling. Ik heb gezien welke zwaarigheden nu in het bijzonder het ouderlingenambt, gewichtig maakten. Ik heb het ambt met veel bidden en zuchten aangenomen en mij daarbij plechtig verbonden aan de Drie-enige zalige Verbondsgod, aan de Heere Jezus als de Koning van Zijn Kerk, aan de zuivere waarheid volgens Gods Woord, aan de ware godzaligen en godzaligheid die naar de waarheid is, aan de synodale en classicale besluiten van de kerk en aan de gemeente van Middelburg. Ik heb mij ook verbonden aan mijn geweten, om niets tegen mijn geweten in te doen." (blz. 153 en 154). Morilyon werd bevestigd in het ambt van ouderling met de tekst: Dat de ouderlingen die wel regeren dubbele eer waardig geacht werden. (1 Tim. 5:17).

De taak van een ouderling

In de bevestigingspreek treffen wij veel zaken aan die ook nu nog van betekenis zijn. Het gaat er niet om dat ouderlingen vooraan zitten op een zacht kussen. Ze moeten zich niet inbeelden boven anderen verheven te zijn. Ze mogen zich niet verheffen boven de predikanten. Wel dienen zij acht te geven op de leer en de wandel van de predikanten. Goede adviezen van leraren dienen zij niet tegen te gaan. Ze moeten niet denken een meesterstuk verricht te hebben als men de predikanten overboord heeft geworpen. Ze dienen ook geen ja-

broers te zijn en blindelings te volgen. Zij dienen het welzijn van de kerk en van de gemeente te bevorderen. Ouderlingen dienen wijsheid te bezitten, wereldse wijsheid maar vooral goddelijke wijsheid. "Verder verstand om zich in het werk kloekzinnig te gedragen; bekwaam om te leren, wakker, lijdzaam, deftig, nederig, matig, zachtmoedig, zelfverloochnend, standvastig. Ze moeten alle delen van hun werk getrouw waarnemen. Zij moeten kerkelijke vergaderingen bijwonen in de consistorie, evenals de classisvergadering en de synoden. Op de kerk, henzelf, en de gemeente acht geven. Gezonden en zieken bezoeken. Met ieder handelen naar zijn staat en gestalte. Catechiseren. De kerkelijke tucht oefenen en reformeren, het verval verbeteren." (blz. 156 en 157). Indien nodig moet een ouderling zelfs zijn leven voor de zaak over hebben. Zulke ouderlingen moeten dubbele eer waardig geacht worden. De ouderlingen werden ook opgeroepen veel de Bijbel te lezen en Koelmans plichten der ouderlingen. Zij dienen zich veel te oefenen in de waarheid. De preek werd besloten met de volgende woorden: "Gemeente. Zie daar uw ouderlingen. Ontvang ze in de Heere met liefde en blijdschap. Bid veel voor hen. Ze hebben het nodig. Bescherm ze in hun werk, kom voor hen uit. Dan zal alles wel gaan en God zal het zegenen. Amen." (blz. 158).

Ds. A. van Heteren

VRAGENRUBRIEK

'De mens, die in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk als de beesten die vergaan'. Is dit niet in strijd met ons geloof in de eeuwige bestemming van de mens? Een ongelovige zou hieruit kunnen opmaken dat dood dood is. Hoe is deze tekst te verstaan?

In deze dagen rond Goede Vrijdag en Pasen heb ik twee vragen die handelen over sterven en opstanding. De eerste vraag vindt u hierboven. De aangehaalde bijbelwoorden vindt u in Psalm 49:21. In het 13e vers van dezelfde Psalm vinden we dezelfde

uitspraak: 'De mens nochtans, die in waarde is, blijft niet; hij wordt gelijk als de beesten, die vergaan'.

De aanleiding tot deze uitspraak is de hoogmoedige en ijdele gedachte van rijken, die menen dat hun huizen en goederen eeuwig zullen bestaan. Zie vers 15: 'Hun binnenste gedachte is, dat hun huizen zullen zijn in eeuwigheid, hun woningen van geslacht tot geslacht; zij noemen de landen naar hun namen'.

Het door de vraagsteller aangehaalde bijbelwoord wil ons ontdekken. Het wil ons de ogen openen voor de werkelijkheid van de eindigheid en tijde-

lijkheid van dit leven. De dwaasheid om het te zoeken in het hier en nu, en te leven alsof we hier eeuwig zullen blijven en geen eindeloze eeuwigheid aanstaande is, leeft immers in ons aller hart? De mens gaat naar zijn eeuwig huis en heeft hier geen blijvend domicilie. Gods Woord roept daarom de mens op zich op die grote reis voor te bereiden!

Psalm 49 leert ons de overeenkomst tussen mens en dier. Mens en dier zijn beide stof en zullen tot stof wederkeren. Beide liggen dus onder hetzelfde oordeel: stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren. De mens vanwege zijn zonde en het dier vanwege de zonde van de mens.

Een levende indruk hiervan zal een knak zijn voor de hoogmoed van de mens. Laat hij bedenken dat hij om der zonde wil straks naar zijn grafplaats gedragen zal worden. Zoals de dood bij een dier een einde maakt aan het verblijf hier op aarde, zo is het ook met ieder mens, hoe vast hij ook meent te staan! Moge dit woord eens voor het eerst, maar telkens weer, het hart diep voor God verootmoedigen en in de schuld brengen. De bezoldiging der zonde is de dood. De dood die zich uitstrekt tot mens en dier, bloemen, bomen en planten! Al is de mens nog zo in waarde, dat wil zeggen nog zo rijk en aanzienlijk, toch moet ook hij sterven. Denk aan de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus, die elkander ontmoetten in de onverbiddelijke dood. De ene dag werd koningin Juliana in pracht en praal begraven, de andere dag stond ik met een bedroefd gezin aan een vers gedolven kindergrafje. Wel een uiterlijk verschil, maar geen wezenlijk verschil. In de dood zijn we allen gelijk. Mens en dier!

Toch benadrukt Gods Woord ook het grote verschil tussen mens en dier. Denk bijvoorbeeld aan Prediker 3, de laatste verzen. Niet alleen het stoffelijk omhulsel van uw hond keert weer tot de aarde, maar ook zijn adem! Maar de adem van de mens keert weer tot God Die hem de adem schonk! Wie merkt dat, zegt de Prediker! Zo voor het oog is dat niet te zien. Dat is de overeenkomst. Maar de adem van de mens, de ziel, keert weer tot God. Dat is het grote verschil. De mens is naar het Beeld Gods geschapen. De mens heeft een onsterfelijke ziel. De mens gaat naar zijn eeuwig huis, dat is ook Prediker! Wij mensen zijn op reis, op reis zijn wij, waarheen? Er is een huis van vro-

lijkheid, maar ook één van geweent! De dichter van de door de vraagsteller aangehaalde Psalm mag weten waarheen hij reist: 'Maar God zal mijn ziel van het geweld des grafs verlossen, want Hij zal mij opnemen! Het Paaslicht mag over zijn sterfelijk leven vallen. Straks mag hij om Christus' wil ongestoord zich in het eeuwig leven verheugen. Maar dat vangt hier reeds aan. Een dier kan niet bekeerd worden. Dat hoeft ook niet. Maar hij moet wel dood. De mens, al moet die ook sterven, kan door Gods genade van de eeuwige dood bevrijd worden en leven! Is dat niet groot? En dat alles om Christus wille, Die Zich dan wel niet voor dieren aan het kruishout gaf, maar wel voor beesten, als u begrijpt wat ik bedoel. Voor goddelozen en vijanden onderging Hij, Zelf zonder zonde, het Godsgericht. O, dat we Hem toch nodig kregen voor de verlossing van onze ziel. Om Zijn volbracht werk zal ook het stof van al de Zijnen straks in heerlijkheid herrijzen uit het graf!

De volgende vraag verwijst naar Matth. 12:40 en luidt als volgt: *De Heere Jezus heeft toch geen drie dagen en drie nachten in het graf*

gelegen? Toch zegt Hij: Gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde! Hoe moeten we dit verklaren?

De Heere Jezus is op vrijdag, voor het invallen van de duisternis, begraven, en is in de vroege morgen van de daaropvolgende zondag opgestaan. De vrijdag is de eerste dag, de zaterdag de tweede en op de zondag, de derde dag, stond Hij weer op uit de doden. Onder 3 dagen en 3 nachten worden 3 etmalen verstaan, zij het dat een deel van een etmaal ook als een geheel wordt gezien. Ook wij spreken zo. Als we bijvoorbeeld zeggen: ik ben maandag bij de dokter geweest, dan bedoelen we echt niet van 12 uur middernacht tot 12 uur middernacht. Let intussen op het grote wonder! Dood en graf schenen Hem in hun greep te hebben, maar nee! Naar Zijn heerlijk beloftewoord verrees Hij uit de doden. Zo machtig is Hij. Zou Hij dan met u, ellendig zondaar, geen raad weten? Zij of worde Hij ook uw enige Hoop!

Ds. K. Hoefnagel

WAARTOE HET OUDE TESTAMENT?

"Als ik in dit boekje iets heb tot stand gebracht, dan heb ik dat, naast God, aan mijn overleden vader te danken. Toen ik nog heel jong was, zei hij een keer tot mij: als je de vijf boeken van Mozes begrijpt, begrijp je de hele Schrift. Alles wat de lieve man tot mij zei, maakte op mij de indruk alsof God door hem sprak, zodat ik zijn woorden in mijn hart bewaarde, ook al wist ik niet welk gebruik ik ervan moest maken."

Het is de prediker Hermann Friedrich Kohlbrugge († 1875) die deze woorden neerschreef in het Voorwoord van een geschriftje van zijn hand. De aanleiding tot het schrijven van dat boek was een prijsvraag, in 1844 uitgeschreven door het Teylers Godgeleerd Genootschap te Haarlem. Uitgeschreven met de bedoeling om "de leer van Jezus Christus en Zijn apostelen over de Heilige Schrift des Ouden Verbonds tot een voorwerp van opzettelijk onderzoek te stellen." Het was in de tijd dat de Bijbel doorgaans door een liberale bril werd bezien: nuttig om een aantal leefregels aan te ontleen maar verder van

niet veel waarde. Zeker dat stoffige Oude Testament niet. Aan het lage niveau daarvan was de eigen verlichte tijd toch eigenlijk ontgroeid. Vandaar de 'wetenschappelijke' vraag: hoe dacht toch Jezus Christus, de Moraalmeester bij uitstek, over "de Schrift des Ouden Verbonds".

De benadering van de Bijbel door Kohlbrugge is daaraan helemaal tegengesteld. Het Woord van God is voor hem het fundament van zijn zaligheid. En tegelijkertijd het licht op zijn levenspad. Niet het minst de boeken van het Oude Testament staan bij hem uitermate hoog. Hij heeft zelfs een grote voorliefde voor het Oude Testament. Hij begint zijn boekje dan ook met deze woorden: *"Het is helemaal niet zo dat het er niets toe doet welke waarde je toekent aan het boek, dat in de regel 'Oude Testament' wordt genoemd. Het is integendeel een vraag die een zeer grote betekenis heeft voor tijd en eeuwigheid."* Het is in dat verband dat Kohlbrugge zich distantieert van de aanduiding 'Oude Testament' en

'Nieuwe Testament'. Die onderscheiding is voortgekomen uit onnadenkendheid en misverstand, zo zegt hij. Ze kan leiden tot onderschatting van de boeken van het eerste verbond. Zoals het eerste niet oud is, zo is het tweede niet nieuw, zo benadrukt hij. Daarom spreekt hij zelf consequent over 'Mozes en de profeten' en over 'evangelisten en apostelen'.

Kohlbrugge geeft aan zijn boekje de woorden uit Handelingen 17 : 11 mee. Daar wordt gesproken over de christenen uit Berea. Zij gingen uit de Schriften (dus: uit Mozes en de profeten) na of de dingen die ze hoorden in de prediking van Paulus en Silas, zo ook waren. Ze controleerden of ze het ook konden terugvinden in het 'Oude Testament'. Ze erkenden die oude geschriften als het gezaghebbende Woord van God, ingegeven door de Geest van God, waard om gekend en geloofd te worden. En daarin worden die mensen van Berea geprezen. Welnu, zegt Kohlbrugge, zo heb ook ik de evangelisten en de apostelen leren begrijpen vanuit de profetische geschriften van het 'Oude Testament' en niet omgekeerd.

Wil je de leer van Jezus Christus kennen, dan moet je allereerst in dat 'Oude Testament' zijn. Is immers de Kerk van Christus niet allereerst gebouwd op het fundament van de profeten? In het 'Oude Testament' is het 'Nieuwe' al helemaal vervat. Voor de christenen van de oude kerk waren de geschriften van het zogenaamde Oude Testament de eigenlijke Bijbel. Verder hadden ze niets. Daar moesten ze het mee doen. En door het geloof in de Schriften zijn ze zalig geworden.

"Wie de evangelisten niet gelooft, die gelooft ook de boeken van Mozes en de profeten niet, want de evangelisten hebben bewezen dat ze op de grondslag van deze Schriften gestaan hebben. Wie de boeken van Mozes en de profeten niet gelooft als een volstrekt betrouwbaar Woord van God, die gelooft ook de evangelisten niet, want ze hebben bewezen dat ze niet meer en niets anders geloofd hebben wat ze in die boeken op Schrift aantreffen."

Kohlbrugge's boekje dat nu in een nieuwe en frisse vertaling uitkwam, is in een vijftal hoofdstukken onderverdeeld. Allereerst wijst hij aan de hand van allerlei teksten aan dat het Joodse volk de leer aangaande Christus al uit de oude Schriften kende. In hoofdstuk twee laat Kohlbrugge zien dat

velen van Jezus' tijdgenoten vanuit de boeken van Mozes en de profeten hebben geloofd dat Jezus de Messias is. Vooral het derde hoofdstuk is heel mooi. Daarin geeft Kohlbrugge aan wat het 'Oude Testament' voor de Heere Jezus Zelf betekend heeft toen Hij op aarde was. Vervolgens toont hij aan hoe de evangelisten telkens teruggrepen op de boeken van het 'Oude Testament'. En in het slot-hoofdstuk doet hij hetzelfde met betrekking tot de apostelen.

Heeft dit boekje van Kohlbrugge ook nog betekenis voor onze tijd? Zonder enige twijfel. Hij corrigeert de Schriftkritische benadering van de Heilige Schrift, die het mes van de vooringenomen wetenschap in het Woord van God zet. En tevens geeft hij een bijbels weerwoord op een oppervlakkig Jezus-beeld waarin de prediking van het 'Oude Testament' nauwelijks doorklinkt. De Schriften vinden, aldus Kohlbrugge, hun een-

heid in de belijdenis aangaande de Christus der Schriften. Ik besluit deze bespreking met een woord dat ik ooit elders las: *"Kohlbrugge's theologie is 'agnologie'. Dat wil zeggen: in het middelpunt van al zijn uiteenzettingen staat de boodschap van Hem, Agnus Dei, het Lam Gods dat de zonde der wereld wegdraagt. (...) Christus die Zichzelf als een volkomen, algenoegzaam en eeuwiggeldend Offer Gode gebracht heeft. Opdat de zonde zou worden weggedaan, de misdaad verzoend en de eeuwige gerechtigheid aangebracht..."*

N.a.v.: Dr. H.F. Kohlbrugge, *Waartoe het Oude Testament? Leidraad om de boeken van Mozes en de profeten op hun juiste waarde te schatten. Opnieuw uit het Duits vertaald door dr. A.A. Spijkerboer en dr. M.J.G. van der Velden. Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer. Paperback. ISBN 90-239-1326-4. 125 pag. Prijs € 11,90.*

Ds. J.M.J. Kieviet

PROF. L. H. VAN DER MEIDEN (1)

Een band aan het Woord.

Prof. Van der Meiden heeft veel geschreven. Niet alles wat hij nagelaten heeft, willen we nagaan, maar wat hij gezegd heeft van het Woord en de prediking. Het mag niet vergeten worden, nog minder afgeschreven. Vandaag heeft het nog volop betekenis. De lijnen door hem getrokken, moeten door ons gehonoreerd worden. Dit dient gedaan te worden door predikant en gemeentelid. Het behoort niet tot het verleden. Wanneer men dit meent, dan gaat men een ader doorsnijden die functioneerde in onze kerken. Onze kerken zijn hoofdzakelijk ontstaan daar er vervlakking was in de prediking. Het bevindelijke leven ging tanen, men wilde naar Schrift en belijdenis preken. Daar werd naar gestreefd, daarom mag vandaag die lijn niet omgebogen worden. Laten we niet menen dat we nu meer licht en zicht hebben dan de mannen van het voorgeslacht. Er kan meer wetenschap zijn, als die maar gepaard gaat met Godsvreze. Dit nu constateren we bij Van der Meiden. Hij vertelde eens: ik was 22 jaar en ging natuurlijk naar de kerk en de jongelingsvereniging. Maar het was oppervlakkig. Toen wilde ik over een bepaalde zaak iets weten en omdat er bij ons op zolder nogal wat boeken van vader lagen, ging ik er op

een middag naar toe. In mijn handen kreeg ik een boek van Lodensteijn en daar heb ik middelijkerwijs de weg der behoudenis gevonden. Het was een prekenbundel van Jod. Van Lodensteijn. Bijzonder sprak de preek over Ezech. 37: 8b. maar er was geen geest in hen. Dit ontdekkende Woord legde zijn gemis bloot en liet hem niet meer los. In die tijd wilde de Heere ook het geestelijk onderwijs bij ds. J. Wisse Czn, predikant in Den Haag zegenen. Onder de bonenstruiken, daar werkte hij regelmatig als hovenier, kon hij wel roepen: mensen er is een weg der zaligheid. Hij moest het doorgeven. Hij werd gedrongen te getuigen van de vrede en rust die er te vinden is in het bloed des kruises. De overtuiging rijpte dat de Heere riep tot Zijn dienst. In 1905, toen 23 jaar, werd hij toegelaten tot de studie aan de Theologische School van de Christelijke Gereformeerde Kerken te Rijswijk. In 1912 werd hij kandidaat. Drie gemeenten heeft hij mogen dienen: Enschede, Dordrecht en 's Gravenhage. De Generale Synode van 1937 gehouden te Hilversum benoemde hem tot hoogleraar. Deze benoeming aanvaardde hij. De Heere gaf de overtuiging dat hij moest gehoorzamen. Hij werd de opvolger van prof P. J. de Bruin. Hij moest gaan doceren in de

exegetische en ambtelijke vakken. Een schier bovenmenselijke taak die hij met uiterste nauwgezetheid vervulde. Hij is een harde werker geweest. Niets was hem te veel. Hij maakte dagen van 's morgens 6 uur tot 's avonds 12 of 1 uur. Maar zoals hij zei, door de kracht van de Heere. Het werk van prof. van der Meiden kenmerkte zich door bijzondere hoogachting en liefde voor het Woord van God. Hij kende er een hartelijke band aan. Hij was er van overtuigd dat de gehele Schrift het Woord van God is. In Zijn Woord hebben we Zelfopenbaring des Heeren. Met nadruk stelde Van der Meiden: Het Woord van Hem, Hij is de Heere der Schrift en God heeft door een zonderlinge zorg, welke Hij voor onze zaligheid heeft, Zijn geopenbaard Woord in geschrift laten stellen. Hierom noemen wij deze Schriften, heilige en Goddelijke Schriften.

Het getheopneusteerd Woord is het Woord van God, van Christus, van de Heilige Geest. Aan dat Woord moeten wij ons onderwerpen. De zin van dat Woord moeten wij zoeken te verstaan. Onze inzichten moeten gesteld worden onder de kritiek van dat Woord. Naar dat Woord moet heel ons leven, heel ons denken, gericht zijn. Wat wijsheid zullen wij hebben, wanneer wij het Woord verwerpen. Jesaja 8 vers 9. Er zal geen dageraad van ware kennis voor ons opgaan, indien wij onze ogen niet leren richten op dat Woord. Alle eigenwillige godsdienst is een gruwel voor God. onmisbaar is het werk van de Heilige Geest om dit alles te leren verstaan. Hij lijft Christus in 2 Cor 5: 17. Hij is de Werkmeester van de wedergeboorte, bekering en geloof, maar ook de Doctor Ecclesiae, Doktor van de Kerk, Die gaven van wijsheid en kennis meedeelt en in al de waarheid van Christus leidt. Dat Woord schrijft ook voor hoe wij kerkelijk moeten leven, hoe de opleiding tot de dienst des Woords moet zijn en hoe wij de Koning der Kerk moeten dienen en volgen heel ons leven. Wie niet erkent dat de Schrift het onfeilbare Woord van God is en de enige Bron van ware kennis kan geen ware theologie bezitten en beoefenen. Theologie bestaat niet zonder de Zelfopenbaring van God in Christus door de Heilige Geest. Wie genade mist, draagt de naam theoloog niet terecht. Wat we lezen bij prof. Van der Meiden en wat u nu leest, kan niet tegengesproken worden. Laten we het Woord blijven zien

als het Woord van de Heere. Van a tot z. in dit verband worden er scherpe woorden gezegd aan het adres van de theoloog. De man die niet in het Huis des Heeren is ingeplant, niet wortelt in de bodem der Schrift als Gods Woord kan slechts knechtelijke dienst verrichten in de wetenschappelijke arbeid. Tot de eigenlijke arbeid der Schriftverklaring is hij niet gerechtigd. Nu is opleiding noodzakelijk. Niet omdat er naast de waarachtige kennis een aparte wetenschappelijke theologie bestaat, maar omdat de dienaar des Woords naar de eis der Schrift bekwaam moet zijn tot het uitoefenen van zijn ambt. Die opleiding moet geschieden naar Gods Woord. Er moeten Godgeleerden worden opgeleid die bekwaam zijn om het werk des Heeren te verrichten die als echte schriftgeleerden dienen in het Koninkrijk der hemelen. Opnieuw wordt dan benadrukt, dat theologie studeren betekent: met God in gemeenschap staan, Hem kennen en

steeds meer leren kennen. Norm is voor alle vakken, waarin men zich moet verdiepen dat het gaat om de kennis van de Heere in Zijn onfeilbaar Woord. Alles samengevat wijst Van der Meiden op Witsius, die schreef: de ware theoloog is een nederige leerling der Schriften. Maar wie een leerling van de Heilige Schrift is, zal tegelijk een leerling van de Heilige Geest moeten zijn. de theoloog moet zich gebonden weten aan de Heilige Schrift en geleerd willen worden door de Heilige Geest. Dit zijn geen verouderde woorden.

Gods dienaar bidt:

*Doe bij Uw knecht weldadigheid o Heer'
Opdat ik leev' Uw woorden moog' bewaren
En dat Uw Geest mij ware wijsheid leer'.
Mijn oog verlicht de nevels op doe klaren
Dat mijne ziel die wond'ren zie en eer
Die in Uw Woord alom zich openbaren.*

Wordt bemerkt dat uw predikant daarbij leeft?

BRIEFEN AAN OUDERS (27)

De naam Samuël is een schone naam. Toch wordt die bij ons weinig gehoord. Dat zit - denk ik - daarin dat bij ons namen vaak worden afgekort tot de eerste lettergreep.

't Zijn Hanna en Elkana geweest die hun kind Samuël hebben genoemd, en dat terecht, want God had hun gebed verhoord. Kinderloosheid is erg. Dat wordt ervaren als een zwaar kruis. Ook onder het Oude Testament. Ja - toen - zelfs nog meer. Want godvrezende vrouwen begeerden zo van harte de Messias te mogen voortbrengen. U kent Hanna van het heilig Blad. Hoe zij heeft gebeden! Elkana, haar man, wilde haar troosten: "Ben ik u niet beter dan tien zonen?" Doch Hanna was ontroostbaar. Met haar verdriet is zij gegaan naar het heiligdom te Silo. Daar heeft zij haar ziel uitgegoten voor het aangezicht van de Heere. Ach - die priester Eli. Het bleek dat hij meer op de hoogte was van dronkenschap dan van echt bidden. Wat een verworping was er ook toen! Toch werd de priester profeet toen hij sprak: "Ga heen in vrede, en de God Israëls zal uw bede geven, die gij van Hem gebeden hebt". Hoe bleek de Heere te zijn een gebedsverhoord God. Samuël werd geboren. Welk een vreugde voor Hanna. Schoon heeft zij toen haar loflied gezongen. 't Is ongeveer vier jaar later. U ziet haar weder-

om maken de gang naar het huis van de Heere te Silo. Nu met haar zoon. Ze gaat doen zoals ze had beloofd. Ze gaat haar zoon teruggeven aan de Heere. Ze geeft hem voor de dienst van haar God. Ze zegt daarmee: Heere, hij is van u en hij is voor u. Ik denk onwillekeurig aan mijn kleinzoon, die ook vier jaar is. Je lieve kind zo afstaan dat is wat! Voorwaar - geen kleinigheid; en dan het kind zelf. Voorgoed bij moeder vandaan. Een kleinkind vindt het prachtig om een poosje bij opa en oma te zijn. Maar wat is het blij als moeder weer komt ophalen. Hoe erg als moeder niet meer komt. Als de scheiding definitief is. Ouders, ik bedoel niet dat radicale afstaan. Ik bedoel ook niet dat uw zoon of dienaar van het Woord, of zendeling, of evangelist, of ouderling of diaken zou moeten worden. Ik bedoel slechts dit dat Hanna's begeerte uw begeerte mag zijn, namelijk dat uw kind, uw zoon of dochter, de Heere mag dienen, Er is geen betere dienst. De dienst van de wereld, van de zonde, van het ik, heeft geen toekomst. Hanna had de Heere een gelofte gedaan. Dat hebt u toch ook? Toen bij de doopvont. U hebt voor u genomen, voor uw rekening genomen dit kind te onderwijzen in de "voorzeide leer" en te doen onderwijzen. Kinderen zijn een geschenk van de Heere. Is het ook uw

begeerte hen aan de Heere terug te geven? De dienst van de Heere is een liefdedienst. Aan die dienst komt nooit geen einde. Die is eeuwig. Eeuwig voor de troon van God en voor het Lam!

ds. P. van Zonneveld

AANMELDING VOOR DE STUDIE THEOLOGIE AAN DE THEOLOGISCHE UNIVERSITEIT APELDOORN

Het college van hoogleraren van de Theologische Universiteit te Apeldoorn nodigt studenten, die theologie willen studeren, uit zich in te laten schrijven. Voor de inschrijving wordt gevraagd een eindexamen van het VWO, een propedeuse HBO of een daarmee gelijkgesteld getuigschrift en instemming met de gereformeerde belijdenis. Volledigheidshalve zij vermeld dat wij voor de theologische studie een grondige kennis van de klassieke talen van belang achten. Voor degenen die ten aanzien van het Grieks en/of Latijn een deficiëntie hebben, wordt –in samenwerking met de universiteit van Kampen (vrijg.)– een éénjarige vooropleiding gegeven. Aanmelding kan schriftelijk, telefonisch of per mail bij de universiteit, Wilhelminapark 4, 7316 BT Apeldoorn, tel. 055-577 57 00 of secretariaat.tua@planet.nl. Ook kan op dit adres informatie over de opleiding worden aangevraagd. Zie daarvoor ook onze website www.tua.nl.

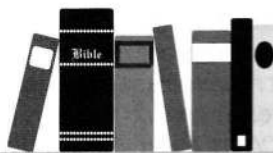
DELEGATIE VAN DE AEM UIT MOZAMBIQUE BEZOECT NEDERLAND

In de tweede week van mei (van 10-18 mei) zal een kleine delegatie van 3 personen van de AEM (Associação Evangélica de Moçambique) uit Mozambique een bezoek brengen aan Nederland. Het zijn brs. Joao, Silva en Zimba. De AEM is het kerkgenootschap waarmee in Mozambique al sinds jaren door afgevaardigden van onze kerken wordt samengewerkt. Er zijn momenteel nauwe banden via deputaten Zending (families Blijleven en Van 't Spijker) en deputaten Hulpverlening Binnen- en Buitenland (familie Van Til).

Tijdens het a.s. bezoek van de Mozambikaanse delegatie zijn er mogelijkheden voor ontmoeting door hen bijv. uit te nodigen tot het bijwonen van kerkdiensten, het geven van spreekbeurten over de ontwikkelingen in Mozambique e.d. Kerkenraden, diaconieën en / of zendingscommissies worden hierbij uitgenodigd zich hiervoor aan te melden bij het Diaconaal Bureau, per telefoon (tel. 0318 58 23 61 / 67) of e-mail diac.bur@cgc.nl. Naar gelang het aantal verzoeken en de beschikbare tijd, zal een passend schema gemaakt worden.

Namens deputaten Hulpverlening Binnen- en Buitenland

L. den Butter, secretaris
G. Drayer, bureau secretaris

BOEKBESPREKINGEN

William Gadsby, *In Uw sporen*, 72 blz., € 6,90, Uitgeverij Den Hertog-Houten. William Gadsby leefde van 1773-1844 en is vooral bekend geworden door de bundel met hymns die hij samenstelde. Zelf dichtte hij 157 hymns. Het grootste deel van zijn leven bracht hij door in Manchester, namelijk van 1805 tot 1844. Deze stad was toen het centrum van de katoenindustrie. Er heerste grote armoede en Gadsby deed wat hij kon om de nood van de armen te lenigen. Het zal meegewogen hebben dat hij het vroeger als kind ook heel arm heeft gehad. Hij kwam uit een arm gezin van 14 kinderen en liep op blote voeten en in lompen gehuld. Op 17-jarige leeftijd begon de Heere in hem te werken. Als prediker trok hij volle kerken. Philpot zei van hem dat hij met zo'n kracht en autoriteit sprak dat het leek alsof hij in de derde hemel was geweest. John Warburton zei nadat hij Gadsby voor het eerst had gehoord: 'Mijn ziel werd aan hem verbonden als de ziel van Jonathan aan David en mijn oren werden genageld aan de deurposten.' In de serie "Licht op de kandelaar" verschenen drie preken van Gadsby in een handzaam boekje. Ze zijn voor het eerst uit het Engels vertaald door S. Houtekamer. De eerste preek handelt over Psalm 17:5 "Houdt mijn gangen op Uw paden, opdat mijn voetstappen niet zouden wankelen." (naar de

Engelse vertaling). De tweede preek gaat over Deut. 33:13 "En van Jozef zeide hij: Zijn land zij gezegend van de HEERE, van het uitnemendste des hemels, van de dauw en van de diepte, die beneden is liggende." De derde preek gaat over Psalm 35:3 "Zeg tot mijn ziel: Ik ben uw Heil" Blz. 28 van de eerste preek getuigt van zelfkennis en kennis van de bewaarde Hand des Heeren. We lezen daar: "Wat mijzelf betreft kan ik zeggen dat ik werkelijk mijzelf niet vertrouw. Soms, wanneer ik de wereld een beetje inga en mijzelf niet gewantwoord heb en ook niet in staat ben geweest om me aan Gods zorg toe te vertrouwen, dan heb ik verbaasd gestaan, en moeten zeggen: 'Heere, wat een verwaand, arrogant monster ben ik! Wat een wonder dat U mij niet hebt laten wankelen.' Ik verklaar oprecht dat ik me er soms over verwonder dat God mijn voeten niet heeft doen wankelen, zodat ik terecht zou zijn gekomen in de een of andere afschuwelijke doolhof die mijn persoon te schande gemaakt zou hebben. O, de wonderen van de liefde Gods! Misschien zegt hier de een of andere belijder die hoog van de toren blaast: 'O, ik gevoel geen gevaar.' Wel, u kent uw plaag niet, arm schepsel. Uw hart is nooit opengelegd en u hebt nooit gevoeld wat u bent. De ergste wens die ik voor u heb is dat God uw hart open zou leggen en u zou doen gevoelen wat u werkelijk bent. Ik zou niet graag hebben dat u lang in die toestand zou blijven, want u zou er gek van worden als er niets anders was. Maar als een arme ziel te zien heeft gekregen welk een afschuwelijk zondaar hij is en voelt hoe geneigd hij is te wankelen, dan welt dit gebed op in zijn hart: 'Houdt mijn gangen op Uw paden, opdat mijn voetstappen niet zouden wankelen.' Nu, is dit uw gebed?" In de tweede preek gaat het over Jozef als type van Christus. Ook worden er lijnen getrokken vanuit het leven van Jozef naar het leven van Gods kinderen. We lezen op blz. 36 "En we kunnen in de handelwijze van de Heere met Jozef iets zien van de weg die de Heere houdt met Zijn volk door alle eeuwen heen. Hij stelt de duisternis tot licht, maakt de kromme wegen recht en wat hobbelachtig is wordt tot een vallei gemaakt." In de derde preek wordt over de noodzakelijkheid van het heil voor de zondaar geschreven op blz. 54: "Misschien zegt u wel: 'Ik heb het niet zo erg gemaakt als sommigen; ik heb nooit overspel of ontucht ge-

pleegd.' Dat heb ik in de praktijk ook niet gedaan, maar ik zeg u dat, toen de Heere mijn hart openlegde, ik gewaarwerd dat al de zaden van het kwaad er zich in bevonden. En als Hij uw hart openlegt, zult u dat ook gewaarworden. De wet Gods ziet op de bedoelingen en overleggingen van het hart. Zij veroordeelt vuile gedachten, zij veroordeelt slechte beginzelen." Uit bovenstaande citaten hebt u een indruk kunnen krijgen van het boekje dat het lezen zeker waard is.

Kinderboeken.

Bij de Gereformeerde Bijbelstichting verschenen vier nieuwe kinderboeken. *Geesje Vogelaar- van Mourik, Jef en zijn oude vriend*, 74 blz., € 5,25. Dit boek is het vijfde deel in de serie over Jef. Bestemd voor de leeftijd van 8 jaar en ouder.

Marian Schalk- Meijering, Speurtocht in Roemenië, 85 blz., € 5,75. Dit boek geeft een goede indruk van de armoede en andere omstandigheden in dit land. Bestemd voor de leeftijd van 9 jaar en ouder.

A. den Uil- van Golen, Jorrick, de kleine dief, 109 blz., € 6,25. Voor de leeftijd van 8 jaar en ouder.

G.W. van Leeuwen- van Haften, De man met de tas, 71 blz., € 5,25. Voor de leeftijd van 6 tot 10 jaar. Evenals vorige kinderboekjes zullen ook deze vier nieuwe en wat inhoud betreft verantwoorde boekjes hun weg wel weten te vinden.

William Guthrie, Overwinnen door het geloof, 74 blz., € 10,90, *Uitgeverij Den Hertog- Houten*. William Guthrie leefde van 1620-1665. Hij is het meest bekend door zijn boek "Des christens groot interest." Dr. John Owen zei van dit boek: 'Ik heb verschillende folianten geschreven, maar hierin is meer godgeleerdheid dan in die alle.' Guthrie raakte betrokken bij de strijd die bekend is geworden als 'de strijd om de kroonrechten van Christus.' Die rechten werden vastgelegd in het 'National Covenant' uit 1638. Hierin werd gesteld dat de overheid niet het recht had om de kerk te regeren, maar Christus. Guthrie verdedigde deze rechten tegenover koning Karel II en het Parlement. Het kostte hem zijn ambt als herder en leraar van de gemeente te Fenwick, die hij vanaf 1645 had gediend. De drie preken

over de Kananese vrouw die nu gepubliceerd zijn heeft Guthrie uitgesproken tijdens de laatste avondmaalsbediening op zondag en de maandag daarna in Fenwick, waarschijnlijk in 1664. Guthrie staat uitgebreid stil bij een wezenlijke eigenschap van het geloof: ware nederigheid, in tegenstelling tot valse nederigheid. Ook stelt hij aan de orde dat er verschil is in trap en mate in het geloof. Ook komt aan de orde dat de Heere het geloof oefent tot een genade die overwint. De Heere onderhoudt het geloof, door het werkzaam te doen zijn, juist in moeilijke tijden, zoals in de kerk van Schotland in de tijd van Guthrie. In 1779 werden deze preken samen met preken van anderen uitgegeven. De preken van Guthrie werden al eerder vertaald in het Nederlands, maar zijn nu opnieuw vertaald uit het Engels door drs. J. Versloot. Het is een goede zaak het nu verschenen boekje te lezen en te overdenken. Zo lezen we bijv. op blz. 20 "Ware nederigheid onderwerpt zich aan God in alle beschuldigingen die Hij aanvoert aangaande onze verdorvenheid. God zegt: 'U hebt een boos hart.' 'Dat weet ik heel goed', zegt u, 'het is waar.' 'In ruil voor alle moeite die Ik op Mij genomen heb, is het toch niet waarschijnlijk dat u zich betert.' 'Dat denk ik ook, Heere, ik slaag er maar weinig in.' 'Uw hart is even bereid om zich tot het kwade te keren als het ooit was.' 'Zeker, dat is de waarheid.' 'Ik denk dat er nooit zo'n boze terugkeer was buiten de macht van een van Mijn kinderen om als in uw leven.' 'Ja, Heere.' 'Uw hart helt op dit moment over tot een slechte gewoonte.' 'Inderdaad, dat is even waar als voor alle andere gewoonten.' Zo neemt ware nederigheid alle beschuldigingen van verdorvenheid die tegen de ziel ingebracht worden."

Mattheüs Meade, In stilheid en vertrouwen, 62 blz., € 6,90, *Uitgeverij Den Hertog- Houten*. In de serie "Licht op de kandelaar" verscheen dit boekje met twee preken die voor het eerst uit het Engels zijn vertaald door G.H.C. Pas- Donker. Mattheüs Meade leefde van 1630-1699. Evenals vele geestverwanten uit zijn tijd werd hij afgezet als predikant. Hij verbleef verschillende malen in Nederland om de vervolgingen te ontvluchten. Van 1669 tot aan zijn sterven was hij predikant van een onafhankelijke gemeente in Stepney. Meade is vooral bekend in Nederland

door zijn boek "de bijna-christen ontdekt." De eerste preek handelt over Psalm 131: 2 "Mijn ziel is als een gespeend kind in mij." In deze preek worden behartenswaardige dingen over het spenen van de wereld geschreven. Op blz. 31 worden zaken ter toetsing van onszelf voorgehouden. Een gespeend hart blijkt uit het hebben van hemelse gezindheden temidden van aardse bezittingen. Het hart wordt door God gespeend als het geluk en de rijkdommen liever in hemelse vreugde wordt gezocht dan in enig aards gerief. Als het hart het meest uitgaat naar aardse vreugde is het hart niet gespeend van deze wereld. "Het is een blijk van een gespeend hart, als we aardse kwaden, aardse moeiten en aardse verliezen dragen met een heilige kalmte en vreugde van ons gemoed." Een gespeend hart verkiest heiligheid met verdrukking en verlies boven zonde met vreugde en vooruitgang. Zo verkoos Mozes liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben. De tweede preek gaat over 1 Kor. 1:3 "Genade zij u en vrede van God onze Vader en de Heere Jezus Christus." Op blz. 53 lezen we in de tweede preek de volgende behartenswaardig woorden "Niets maakt een sterfbed zo hard en ongemakkelijk, als een leven dat is doorgebracht in zonde en lust en niets maakt een sterfbed zo aangenaam als een leven dat is besteed in Gods dienst." Op blz. 54 en 55 lezen we een duidelijk voorbeeld "Het verhaal gaat dat een Romein door een kriegsraad ter dood veroordeeld werd omdat hij de geleerden verbroken had om een tros druiven te stelen. Op weg naar zijn executie werd hij uitgelachen door sommige medesoldaten en benijd door andere, omdat hij wel druiven had en zij niet. Hij zei: 'Benijd mij toch niet om mijn tros druiven, want jullie zouden ze niet graag willen hebben voor de prijs die ik ervoor moet betalen.' Mijn broeders, u die kinderen van genade en vrede bent, benijd de mensen van de wereld hun rijkdommen, hun genoegens en hun vermaak toch niet. Ik weet namelijk zeker dat u ze niet graag zou willen hebben tegen de prijs die zij ervoor betalen, 'want het einde derzelve is de dood' (Rom. 6:21). Klaag niet over de ergste toestand waarin de voorzienigheid van God u zal brengen in deze wereld. Misschien zal uw lijden diep zijn, maar bedenk dat u nooit moet klagen over moeiten,

Mbumba Zendingsdag Utrecht

De 41^e zendingsdag van de Ned. Stichting Mbumba-Zending
wordt D.V. gehouden op

zaterdag 24 april 2004

in de Voordorphaal op het Veemarktcomplex. Aanvang 10.30 uur.

Sprekers: 's morgens (10.30 – 12.30 uur)

1. Ds. Tj de Jong, Staphorst, 1^e voorzitter, opening;
2. Ds N.M. Ross, uit Schotland, (met vertaling);
3. Ds. J. Roos, Opheusden;

Pauze (12.30 – 14.00 uur)

Sprekers: 's middags (14.00 – 16.00 uur)

4. Ds. G. Gerritsen, Giessendam;
5. Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam (vertelling);
6. Ds. S. de Jong, Leerbroek (sluiting).

Vóór en na de bijeenkomst en tijdens de pauze is er gelegenheid om kennissen en vrienden te ontmoeten en de kramen van onze dameskransen enz. te bezoeken.

Zoals gewoonlijk zijn er ruime parkeerterreinen gratis beschikbaar. De Ned. Stichting Mbumba-Zending ondersteunt het geestelijk en medisch zendingswerk van de Vrije Presbyteriaanse Kerk van Schotland, welke reeds ruim 99 jaar in Zimbabwe werkt, met thans 4 inlandse predikanten. Op vele plaatsen zijn kerkjes, scholen en medische klinieken.

De behoefte aan steun is nog steeds groot.

Giro-rekening penningm.: 16.18.570 t.n.v. Mbumba-Zending te Genemuiden.
Aanvragen voor het in kleuren geïllustreerde maandblad der Stichting bij:
dhr A.B. den Breejen, Gedempte Haven 18G, 4251 CA Werkendam.

Aanvragen van zendingsbusjes, balpennen, e.d.:

J. Veenema, Postbus 213, 3850 AE Ermelo, tel. 0341 – 563310

zolang uw ziel veilig is." Op blz. 58 schrijft Meade het volgende: "U moet altijd het goede doen. U moet echter vooral het beste doen in slechte tijden. Veel christenen raken hun vrede kwijt door hun genade te verzaken. Ze laten de teugels van de godsdienst varen om niet door een verdraaid geslacht veroordeeld te worden. De ijver van een christen zou moeten zijn als het wintervuur, dat het heetst brandt wanneer de lucht het koudst is of als een lelie die sierlijk bloeit tussen de doornen. Zo zou een kind van God onder zondaren moeten zijn."

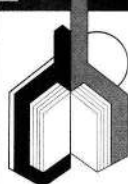
John Charles Ryle, De goede keus, 107 blz., € 13,50, Uitgeverij Den Hertog- Houten. De gedeelten uit de werken van Ryle die in dit boek zijn weergegeven, zijn nu voor het eerst vertaald in het Nederlands door N.A. Eikelenboom. Meerdere Bijbelse personen worden behandeld: Henoch, Mozes, Daniël, Een naamloze kwaaddoener, Petrus, Festus, Agrippa en Paulus. Vele behartenswaardige dingen staan opgetekend. Zo lezen we op blz. 36 als het gaat over de keus van Mozes: "Wilt u dat uw ziel behouden wordt? Bedenk dan dat u moet kiezen wie u wilt dienen. U kunt niet God dienen en de mammon. U kunt niet van twee walletjes eten. U kunt geen vriend van Christus zijn en tegelijkertijd een vriend van de wereld. U moet bij de kinderen van de wereld vandaan, en afstand van hen nemen. U moet veel spot, ongemak en tegenstand incasseren, of u bent voor eeuwig verloren. U moet bereid zijn om dingen te denken en te doen die de wereld als dwaas beschouwt, en er opvattingen op na te houden die maar weinigen huldigen. Het zal u wat kosten. De stroom is sterk en u moet er recht tegenin. De weg is smal en steil, en het heeft geen zin om te zeggen dat het niet zo is. Bedenk echter dat er zonder offers en zelfverloochening geen zaligmakend dienen van God kan zijn." Op blz 71 lezen we over het sterven van Gods kinderen "Op de dag dat de gelovigen sterven, zijn ze in het paradijs. Hun strijd is gestreden en voorbij. Zij zijn door de sombere vallei heen die wij nog moeten betreden. Zij zijn over de donkere rivier gegaan die wij nog moeten oversteken. Zij hebben de laatste bittere kelk gedronken die de zonde voor de mens heeft gemengd. Zij zijn aan de plaats gekomen waar geen verdriet en geen zuchten meer is. O zeker, we zouden hen niet meer

Help zaaien!

Pavel Nadjoek, Oekraïne

"De lectuur die ik ontvang is belangrijk voor mijn geloofsleven. Ook kan ik hierdoor anderen tot steun zijn. Er is hier veel behoefte aan pastorale zorg."

Help zaaien! Lectorverspreiding en ondersteuning voorgangers.
Giro 35 35 181 of bel (033) 246 32 08 en geef u op als sponsor (€ 10,- per maand).

STICHTING KOM OVER EN HELP

Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk • Tel. (033) 246 32 08
Fax (033) 246 28 07 • info@koeh.nl • www.koeh.nl • Giro 35 35 181

terugwensen. We zouden niet om hen moeten huilen, maar om onszelf." Op blz. 106 wijst Ryle erop dat de tijd kort is. Dat onze jaren snel voorbij gaan. "De wereld wordt oud. De grote rechtszaak zal spoedig beginnen. De rechter zal spoedig verschijnen." Moge het lezen van dit boek in de hand des Heeren een middel zijn tot het doen van de goede keuze.

Te koop gevraagd
THEOLOGISCHE
en
AANVERWANTE BOEKEN.
Antiquariaat Den Hertog/
G.J. Zwoferink,
tel. zaak: 030-6346681

Revoke
Voor info bel:
0416 - 692 787
of
0341 - 425 712
**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

Gedurende de zeven jaar dat we in China ingang hebben onder huisgemeenten waarmee we hartelijk verbonden zijn, mochten we reeds 350.000 ex. vertaalde lectuur verspreiden. Op dit moment is het grootste vertaalproject voor China, namelijk de Redelijke Godsdienst van A Brakel, voor 80% klaar. Dit jaar nog willen we overgaan tot verspreiding in kleine, handzame deeltjes. Enkele andere reformatische werken voor toerusting en opbouw van de huisgemeenten liggen te wachten op vertaling. Hierover wordt u nog geïnformeerd.

Uw hulp blijft dringend nodig. Bij voorbaat dank!

Uw hulp blijft dringend nodig.

Stichting Bijbelse Hulpverlening herkent u aan het logo en de blijvende taken:

- Opleiding,
- Vertaalwerk,
- Eigen drukkerij,
- Verspreiding,
- Diaconale hulpverlening

STICHTING BIJBELSE HULPVERLENING CHINA
POSTBUS 2072, 3800 CB AMERSFOORT. TEL. 033-2770287
www.chinachristianbooks.org. E-mail: stbhchina@klikSAFE.nl

Bankrekening
3473.76.029

Het uitschot van de maatschappij

Vroeger: hoeren, tollenaars en zondaars.

Nu: prostituees en dak- en thuislozen.

Ontmoeting helpt deze mensen.
Helpt u mee?

Vraag onze Nieuwsbrief aan,
of Kerkelijke Ontmoeting,
speciaal voor ambtsdragers.

Ontmoeting biedt, op basis van christelijke naastenliefde, professionele hulp aan dak- en thuislozen, uitgaande van de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.

Stichting Ontmoeting
Postbus 25110
3001 HC Rotterdam
tel. 010 - 425 76 77
fax 010 - 425 59 66
info@ontmoeting.org
www.ontmoeting.org

Korting 10% korting bij 2e reservering binnen een jaar. Korting wordt berekend op boeking(en) buiten schoolvakanties.

Oosterend - Texel
Rust en ruimte, vakantie in eigen sfeer, alle jaargetijden

Ruimtelijke en vrijstaande 6/8 pers. bungalows; 4/6 pers. stacaravans. Ook bungalows met cv.

Op Texel zijn veel bezienswaardigheden. Maak gebruik van de conversatiezaal. Doe mee aan diverse (dag)activiteiten.

Met familie of vrienden tijdens uw jubileum samen er even tussenuit.

Op het park
Vrijstaand

Nieuwe bungalow

Bel voor meer informatie of onze gratis brochure met foto's. Deelwonen zijn ook mogelijk (al vanaf € 110,-).

Meer informatie of reserveren? Bel 0222 31 83 91

TE KOOP GEVRAAGD
Theologische boeken
oude en nieuwe druk

Tel. 0577-401065